

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni kraju** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz.U. 2016, poz. 1034).

2. Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2017, poz. 1161). Wyłączenie użytków rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych I–II, a także klas bonitacyjnych IV–VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz gruntów leśnych wymaga decyzji zezwalających na takie wyłączenie. Do 2008 r. rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów IV klasy bonitacyjnej pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. do 4 września 2014 r. przepisy ustawy nie miały zastosowania do użytków rolnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne – RZ, pastwiska – PsZ.

3. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

4. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and directions of land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register introduced by the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29th March 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016, item 1034).

2. Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3rd February 1995 (uniform text, Journal of Laws 2017, item 1161). Designation of agricultural land included in quality classes I–III as well as quality classes IV–VI comprised of organic origin soils and designation of forest land for above mentioned purposes requires a decision to allow such designation. Until 2008 gmina council might also resolve to protect IV quality class land of mineral origin, located within gmina. From 2009 to 4th September 2014 the provisions of the Law did not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ – for arable land and PsZ – for pastures.

3. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land with declined utility value, due to a worsened in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

4. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)" – organisational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;

2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;

3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

5. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 4 pkt 1) i 3).

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organisational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;

3) in the item "exploitation of water supply network" – all entities supervising the work of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, water service plants and workplaces, etc.).

5. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 4, points 1) and 3).

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni, jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Uwaga. Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

6. Informacje o emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 października 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2015, poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e. waste water treatment plants not working within sewage network).

Note. Since 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data on **urban and rural population connected to wastewater treatment plants** are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

6. Information regarding **emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality concerns organisational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12th October 2015, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws 2015, item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organised emission (from technological and heating facilities) and non-organised emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading from production halls etc.).

7. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2018, poz. 1614, z późn. zm.); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Parki narodowe obejmują obszary wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na których ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Parki narodowe tworzy się w celu: zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów.

Rezerwy przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska: roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

7. Nature protection consists of maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16th April 2004 (uniform text, Journal of Laws 2018 item 1614, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

National parks include protected areas distinguishing by particular natural, scientific, social, cultural and educational values, of the area of at least 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

National parks are created to: preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats of plants, animals or fungi.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state – ecosystems, refuges and natural sites. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural and landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, wychodnie skalne, skarpy itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Sieć Natura 2000 obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), które do czasu utworzenia w drodze aktu prawnego są obszarami mającymi znaczenie dla Wspólnoty (OZW). Podstawą prawną jej funkcjonowania są: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, określająca kryteria do wyznaczenia ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem oraz dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, określająca zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

8. Lasy ochronne są to obszary leśne, których głównym zadaniem jest zachowanie na danym terenie i w jego otoczeniu niezmienionych stosunków glebowych, klimatycznych, wodnych, a także estetyczno-krajobrazowych.

9. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach od 2013 r. są opracowywane w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2019, poz. 701, z późn. zm.).

Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. (Dz. U., poz. 1923).

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, rock outcrops, scarps etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features

Natura 2000 network includes Special Protection Areas (SPAs) and Special Areas of Conservation (SACs) that until the creation by way of legal act are Sites of Community Importance (SCIs). The legal basis for its functioning are: Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council on the conservation of wild birds, that specifies the criteria to designate and manage special protection areas for endangered bird species as well as Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, that specifies the rules of protection of the rest of the animal and plant species as well as natural habitats and the procedures of protection of especially important natural areas.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

Strolling-recreational parks are green areas with high and low growing plants, at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, walkways, benches, playgrounds etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Green areas of housing estates are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

8. Protective forests are forest areas, the main purpose of which is maintaining the soil, climatic, water as well as aesthetic and landscape values in a given area and its surroundings.

9. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14th December 2012 (Journal of Laws 2018, item 701, with later amendments).

Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9th December 2014 (Journal of Laws, item 1923).

Dane od 2014 r. dotyczące odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i nieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

10. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

11. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości, wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych, pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

From 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thousand tonnes of waste in the course of the year or accumulated 1 million tonnes of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law on waste dated 14th December 2012.

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to own and other landfill areas and facilities servicing the extractive industries (including heaps and settling ponds).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

10. Data on municipal waste concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

11. Data on liquid waste concern waste, removed to wastewater treatment plants or dump stations, which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in the case they are not discharged by sewage system.

12. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

13. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (narodowy i wojewódzki) to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza oraz umieszczanie odpadów na składowisku), innych opłat środowiskowych, kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Od 2010 r. część wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych stanowi dochody budżetów powiatów i gmin, które mają za zadanie finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota tych wpływów, pomniejszona o nadwyżkę przekazaną do funduszy wojewódzkich.

14. Podziału nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

12. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2nd March 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil land partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

13. Ecological funds – environmental protection and water management funds (National and voivodship) are funds created from environmental use fees (i.e. monetary amounts collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill), other environmental fees, fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

Since 2010, a part of revenues from environmental fees and fines constitutes incomes of powiat and gmina budgets, that have the task to finance environmental protection and water management in the amount at least equal to those revenues, reduced by surplus transferred to voivodship funds.

14. The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.

Tabl. 1 /8/.

STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 stycznia

GEODESIC STATUS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1st January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2018	2019		2010	2019	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2018 r. increase (+) or de- crease (-) in ha in relation to 2018	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b	2289248	2289732	2290472	+740	1352,0	1346,5	Total area^b
Użytki rolne.	1129450	1129895 ^c	1128908	-987 ^c	667,1	663,7	Agricultural land
w tym:							of which:
grunty orne	866291	855634	854762	-872	511,6	502,5	arable land
sady	5149	4314	4289	-25	3,0	2,5	orchards
łąki trwałe	151318	148378	148379	+1	89,4	87,2	permanent meadows
pastwiska trwałe	76195	72869	72666	-203	45,0	42,7	permanent pastures
grunty rolne zabudo- wane	20722	19619	19607	-12	12,2	11,5	agricultural built-up areas
grunty pod stawami	1668	2532	2556	+24	1,0	1,5	lands under ponds
grunty pod rowami	8107	8358	8347	-11	4,8	4,9	lands under ditches
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	848816	847846	848450	+604	501,3	498,8	Forest land as well as woody and bushy land
lasy	828508	841291	841908	+617	489,3	494,9	forests
grunty zadrzewione i zakrzewione	20308	6555	6542	-13	12,0	3,8	woody and bushy land
Grunty pod wodami	120361	120486	121285	+799	71,1	71,3	Lands under waters
morskimi wewnętrznymi powierzchniowymi płynącymi	46666	47131	47905	+774	27,6	28,2	marine internal
powierzchniowymi stojącymi	67771	67908	67873	-35	40,0	39,9	surface flowing
Grunty zabudowane i zurbanizowane ^d	96802	102575	103162	+587	57,2	60,6	Built-up and urbanized areas ^d
w tym:							of which:
tereny mieszkaniowe	10935	13111	13476	+365	6,5	7,9	residential areas
tereny przemysłowe	7519	7143	7201	+58	4,4	4,2	industrial areas
tereny inne zabudowane tereny zurbanizowane niezabudowane	8767	10635	10675	+40	5,2	6,3	other built-up areas urbanized non-built-up areas
tereny rekreacji i wypoczynku	6257	5732	5793	+61	3,7	3,4	recreational areas
tereny komunikacyjne	56128	58659	58644	-15	33,1	34,5	transport areas
drogi	48796	50199	50195	-4	28,8	29,5	roads
kolejowe	6105	5519	5471	-48	3,6	3,2	railway
inne ^e	1227	1557	1580	+23	0,7	0,9	others ^e
użytki kopalne	1571	1132	1151	+19	0,9	0,7	minerals
Użytki ekologiczne	4195	5603	5614	+11	2,5	3,3	Ecological arable lands
Nie użytki	76257	73221	73017	-204	45,0	42,9	Wasteland
Tereny różne ^f	13367	10107	10037	-70	7,9	5,9	Miscellaneous land ^f

a Stan ludności w dniu 31 grudnia, odpowiednio dla lat 2009 i 2018. b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. c Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji "grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione". d Od 2017 r. łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych. e Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. f Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 December, respectively for 2009 and 2018. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items "forest land as well as woody". d Since 2017 including areas using for public road construction or railways. e Airports devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. f Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Tabl. 2 /9/.

GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND
FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM	301	391	385	324	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	156	263	264	232	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	1	3	3	1	mineral: I-II
III	21	42	41	60	III
IV	127	165	192	122	IV
organiczne: IV	3	35	5	9	organic: IV
V-VI	4	18	23	40	V-VI
Inne grunty rolne	107	86	56	69	Other agricultural land
Grunty leśne	38	42	36	23	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	164	124	150	169	Residential areas
Na tereny przemysłowe	15	93	88	14	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	8	11	16	11	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	3	19	9	17	Minerals
Na inne cele	73	144	94	115	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

Tabl. 3 /10/.

GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2852	2880	2800	2983	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	2263	2289	2210	2272	devastated
zdegradowane	589	591	590	711	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	82	108	36	111	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	15	44	12	30	agricultural
leśne	51	40	6	3	forest
zagospodarowane	65	35	27	11	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Tabl. 4 /11/.

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1632,8	1501,9	1357,7	1212,1	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem, i rybactwem) – z ujęć własnych	1499,6	1375,8	1234,2	1078,4	89,0	Production (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1491,3	1367,3	1226,3	1070,4	88,3	surface
podziemne	8,3	8,5	7,9	8,1	0,7	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	34,2	31,9	31,5	32,7	2,7	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	99,0	94,2	92,0	100,9	8,3	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	22,2	18,3	19,3	20,9	1,7	waters: surface
podziemne	76,8	75,9	72,7	80,0	6,6	underground

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

Tabl. 5 /12/.

ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1612,4	1483,6	1340,4	1192,5	100,0	TOTAL
Przemysł	1500,8	1377,1	1235,5	1079,9	90,6	Industry
w tym na cele produkcyjne	1498,7	1373,3	1231,1	1076,4	90,3	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	34,2	31,9	31,5	32,7	2,7	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	77,4	74,5	73,4	79,9	6,7	Exploitation water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

Tabl. 6 /13/.

POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENIA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH

AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	1896	1242	621	872	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	1502	1293	1541	1699	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	34245	31936	31521	32729	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	826	1168	387	495	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	0,4	0,9	0,6	0,6	per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	33419	30768	31134	32234	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	22,2	23,8	20,2	19,0	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
 a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

Tabl. 7 /14/.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1567,6	1438,6	1297,6	1140,1	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1495,0	1366,2	1225,3	1067,0	93,6	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	1452,7	1321,6	1184,0	1027,9	90,2	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	72,6	72,4	72,4	73,1	6,4	discharged through sewerage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	115,0	117,0	113,7	112,2	9,8	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	114,4	116,2	112,1	111,5	9,8	treated
mechanicznie	3,3	4,1	4,3	5,0	0,4	mechanically
chemicznie ^b	36,9	37,9	33,3	31,1	2,7	chemically ^b
biologicznie	11,3	9,5	8,8	9,1	0,8	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	63,0	64,6	65,7	66,4	5,8	with increased biogene removal
nieoczyszczane	0,6	0,8	1,5	0,7	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,6	0,8	1,5	0,7	0,1	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	-	0,0	0,0	0,0	0,0	discharged through sewerage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

Tabl. 8 /15/.

ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 grudnia

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	94	106	102	97	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	44	43	41	38	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	42	39	36	32	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	32	34	32	28	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	10	5	4	4	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	2	4	5	6	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	50	63	61	59	Discharging wastewater into sewerage system (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

Tabl. 9 /16/.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 grudnia

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Mechaniczne Mechanical	Chemiczne Chemical	Biologiczne Biological	Z podwyższonym usuwaniem biogenów With increased biogene removal	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							Industrial wastewater treatment plants
Liczba	2010	95	57	5	29	4	Number
	2015	44	8	5	29	2	
	2017	40	10	5	23	2	
	2018	30	2	5	21	2	
Przepustowość w dam ³ /d . . .	2010	260	21	219	16	4	Capacity in dam ³ /24h
	2015	255	18	219	14	4	
	2017	266	18	219	25	4	
	2018	263	15	219	25	4	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba	2010	284	23	–	191	70	Number
	2015	250	13	–	170	67	
	2017	253	10	–	176	67	
	2018	249	6	–	175	68	
Przepustowość w dam ³ /d . . .	2010	482	2	–	89 ^b	391	Capacity in dam ³ /24h
	2015	480	1	–	69	410	
	2017	476	0	–	55	421	
	2018	506	0	–	82	424	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^{cd}	2010	78,2	0,6	–	15,2	62,4	Population connected to wastewater treatment plants ^{cd} in % of total population
	2015	83,7	0,2	–	14,4	69,2	
w % ludności ogółem	2017	81,4	0,2	–	12,2	69,0	
	2018	83,1	0,1	–	12,3	70,7	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 13 na str. 23.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. d See general notes to the Yearbook, item 13 on page 23.

Tabl. 10 /17/.

EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII) . . .	85	106	112	111	Plants of significant nuisance to air quality ^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					of which possessing systems to reduce the emission of:
pyłowych	59	66	67	63	particulates
gazowych	9	10	8	9	gases
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					of which without the results of measurements of:
emisji:					emission:
pyłów	30	52	55	.	particulates
gazów	27	51	40	.	gases
imisji:					imission:
pyłów	99	105	.	particulates
gazów	99	105	.	gases
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thousand tonnes:
pyłowych	3,3	2,3	2,3	2,2	particulates
w tym pyły ze spalania paliw	2,0	1,2	1,0	0,9	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych (bez dwutlenku węgla)	41,6	26,6	30,5	27,7	gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	21,5	10,6	9,7	8,5	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	2,8	3,4	4,4	3,2	carbon oxide
tlenki azotu	15,8	9,7	9,1	7,7	nitrogen oxides
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					in thousand tonnes:
pyłowe	702,7	861,6	803,9	531,4	particulates
gazowe (bez dwutlenku węgla)	36,5	50,8	27,7	57,8	gases (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	99,5	99,7	99,7	99,6	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	46,7	65,6	47,6	67,6	gases (excluding carbon dioxide)

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

Tabl. 11 /18/.

URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII							
OGÓŁEM	2010	248	36	228	41	52	155
TOTAL	2015	245	41	313	43	57	42
	2017	216	39	336	42	55	34
	2018	184	41	334	43	56	38
Skuteczność:							
Efficiency:							
niska	2010	26	–	13	18	13	.
low	2015	5	4	6	–	9	.
	2017	2	2	5	–	10	.
	2018	11	–	7	–	10	.
średnia	2010	66	14	50	6	19	.
moderate	2015	57	11	92	26	24	.
	2017	54	11	103	26	22	.
	2018	53	11	88	26	23	.
wysoka	2010	156	22	165	17	20	.
high	2015	183	26	215	17	24	.
	2017	160	26	228	16	23	.
	2018	120	30	239	17	23	.

Tabl. 11 /18/.

URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
PRZEPLÝW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2010	6926	1330	5273	6855	4592	1259
TOTAL	2015	7744	720	7602	4978	4685	1621
	2017	7505	800	7936	3863	4815	3461
	2018	5442	1176	7982	3295	4737	5967
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2010	471	x	254	99	998	.
low	2015	57	2	124	x	987	.
	2017	22	1	118	x	956	.
	2018	673	-	200	-	1281	.
średnia	2010	1366	499	453	163	886	.
moderate	2015	853	116	1664	255	1100	.
	2017	783	92	1834	238	561	.
	2018	813	86	1240	219	561	.
wysoka	2010	5089	831	4566	6593	2708	.
high	2015	6834	602	5814	4723	2598	.
	2017	6700	707	5984	3625	3298	.
	2018	3956	1090	6542	3076	2895	.

Tabl. 12 /19/.

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a

Stan w dniu 31 grudnia

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	482419	493968,7	499987,4	498314,0	21,8	2929	TOTAL
Parki narodowe	13530,5	13594,8	13594,8	13594,8	0,6	80	National parks
Rezerваты przyrody	12676,4	12904,6	13168,5	13261,8	0,6	78	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	116165,9	112997,4	112381,5	112363,6	4,9	661	Scenic parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	324439,6	338444,5	345008,2	344988,6	15,1	2028	Areas of protected landscape ^b
Stanowiska dokumentacyjne	49,2	56,8	56,9	49,3	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	9150,9	9284,9	8980,5	6455,5	0,3	38	Natural and scenic complexes
Użytki ekologiczne	6406,5	6685,6	6797,2	7600,5	0,3	45	Ecological areas

a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 56. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 7 on page 56. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

Tabl. 13 /20/.

PARKI NARODOWE
Stan w dniu 31 grudnia
NATIONAL PARKS
As of 31st December

PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS		Powierzchnia w ha Area in ha				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
		parków narodowych national parks		z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^a of grand total number – strictly protected ^a		
		ogółem grand total	w tym lasów of which forests	razem total	w tym lasów of which forests	
OGÓŁEM	2010	13530,5	9114,6	676,9	541,3	35932,6
TOTAL	2015	13594,8	9118,8	676,9	541,3	35932,6
	2017	13594,8	9118,7	676,9	541,3	35932,6
	2018	13594,8	9118,7	676,9	541,3	35932,6
Woliński Park Narodowy		8199,4	4647,8	500,2	418,8	3368,6
Drawiński Park Narodowy ^b		5395,4	4470,9	176,7	122,5	32564,0

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.
b Powierzchnia parku w granicach województwa.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. b Area of park in boundaries of the voivodship.

Tabl. 14 /21/.

REZERWATY PRZYRODY
Stan w dniu 31 grudnia
NATURE RESERVES
As of 31st December

REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia Area		RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010	111	12676,4	1142,5	TOTAL
	2015	117	12904,6	1374,4	
	2017	123	13168,5	1602,5	
	2018	125	13261,8	1602,5	
Faunistyczne	10	1827,0	258,1	258,1	Fauna
Krajobrazowe	10	3150,4	584,6	584,6	Landscape
Leśne	36	2175,7	425,2	425,2	Forest
Torfowiskowe	31	4467,6	240,6	240,6	Peat-bog
Florystyczne	21	1300,4	24,2	24,2	Flora
Wodne	6	137,4	22,4	22,4	Water
Przyrody nieożywionej	7	119,5	47,5	47,5	Inanimate nature
Stepowe	4	83,8	–	–	Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

Tabl. 15 /22/.

PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 grudnia

LANDSCAPE PARKS

As of 31st December

ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2010	118786,6	63372,5	36538,8	8474,3
TOTAL	2015	115716,8	59142,1	35436,0	8137,0
	2017	115716,8	59142,1	35436,0	8137,0
	2018	115716,8	59142,1	35436,0	8137,0
Drawski		38360,2	12829,0	17955,0	4630,0
Cedyński		30850,0	19130,0	8520,0	880,0
Iński		17763,0	9342,0	5446,0	1527,0
Barlinecko-Gorzowski ^{cd}		11840,1	10819,4	720,8	115,0
Szचेціński		9096,0	6742,0	1616,0	251,0
Doliny Dolnej Odry		6009,0	220,0	80,0	642,0
Ujście Warty		1798,5	59,7	1098,2	92,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. c Powierzchnia parku w granicach województwa. d Parki niewchodzące w skład zespołów.

a Listed according to decreasing grand total area in the voivodship. b Including nature reserves documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks. c Area of park within the voivodship. d Parks not constituting a part of complexes.

Tabl. 16 /23/.

POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 grudnia

MONUMENTS OF NATURE

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2730	2948	2901	2744	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	2384	2572	2477	2313	Individual trees
Grupy drzew	156	176	217	218	Tree clusters
Aleje	24	48	54	59	Alleys
Głazy narzutowe	100	103	105	105	Erratic boulders

Tabl. 17 /24/.

TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLWEJ

Stan w dniu 31 grudnia

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE GREEN BELTS

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010		2015		2017		2018		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
OGÓŁEM w ha . . .	2941,9	2167,2	3253,6	2444,2	3399,3	2580,6	3505,6	2661,6	TOTAL in ha
na 1 mieszkańca ^a w m ²	17,4	18,3	19,0	20,8	19,9	22,1	20,6	22,8	per capita ^a in m ²
Tereny zieleni ogólnodo- stępnej w ha:									Generally accessible green belts in ha:
parki spacerowo-wypo- czynkowe	1378,1	894,3	1479,5	984,5	1481,6	986,6	1524,3	1029,3	strolling-recreational parks
zieleńce	609,7	396,9	744,1	520,6	748,9	526,6	827,4	605,1	lawns
Tereny zieleni osiedlowej w ha	954,1	876,0	1030,0	939,1	1168,7	1067,4	1153,9	1027,2	Estate green belts in ha
W % powierzchni ogólnej województwa ^b	0,1	1,5	0,1	1,7	0,1	1,8	0,2	1,8	In % of total area space of the voivodship ^b

a, b W przypadku miast obliczono: a – na 1 mieszkańca miast, b – w % ogólnej powierzchni miast.
a, b For urban areas, calculated: a – per capita in urban areas, b – in % of total urban areas space.

Tabl. 18 /25/.

**ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**WASTE ^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS ITS STORAGE YARDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	76	77	72	66	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	5976,6	4941,4	5108,9	5557,2	Waste generated (during the year) in thousand tonnes
Odpady dotychczas składowane (na- gromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	113378,6	123452,8	127811,4	129667,3	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thousand tonnes
Odpady poddane odzyskowi z nagro- madzonych do 1 stycznia roku spr- awozdawczego w tys. t	78,2	617,0	556,4	867,3	Waste recovered from accumu- lated by 1 January of reporting year in thousand tonnes
Tereny składowania odpadów w ha:					Waste landfill area in hectares:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	425,1	566,3	561,5	561,5	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku) . . .	0,8	–	–	–	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 57. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 9 on page 57. b On own landfills (heaps, settling ponds).

Tabl. 19 /26/. **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2018 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which land-filled ^d				
w tys. t in thousand tonnes								
OGÓŁEM	5557,2	867,3	3805,8	1929,5	834,8	49,3	129667,3	TOTAL
w tym:								of which:
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	178,2	2,8	73,8	73,8	59,2	42,4	25787,0	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z torfu i drewna niepoddanego obróbce chemicznej.	3,0	0,2	2,8	2,8	–	–	79,9	Coal fly ash
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	11,1	–	–	–	11,1	–	1603,3	Slag, furnace ash and particulates from boilers

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 57. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 9 on page 57. b On own and other landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

Tabl. 20 /27/. **ODPADY KOMUNALNE^a**
MUNICIPAL WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^b	2015	2017	2018		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^c w tys. t	522,3	576,8	638,5	642,0	476,4	Municipal waste collected ^c in thousand tonnes
zmieszane	480,7	461,9	493,0	493,6	353,0	mixed
miasta	397,0	341,5	363,2	363,2	256,9	urban areas
wieś	83,6	120,4	129,8	130,4	96,1	rural areas
zebrane selektywnie	41,7	114,9	145,5	148,4	123,5	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	8,0	14,1	15,4	17,8	11,6	paper and cardboard
szkło	9,6	22,6	22,4	23,4	20,6	glass
tworzywa sztuczne	5,6	11,8	9,3	9,7	8,4	plastic
metale	1,1	0,6	0,4	0,3	0,2	metals
wielkogabarytowe	6,2	14,8	26,2	27,3	24,9	largesize
biodegradowalne	9,0	31,0	46,5	44,1	34,7	biodegradable

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 58. b Dane szacunkowe. c Od 2014 r. pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości.

a See general notes, item 10 on page 58. b Estimated data. c Since 2014 includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by gminas since 1st July 2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

Tabl. 21 /28/. **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1207,7	928,8	962,6	1147,0	Liquid waste ^b removed in dam ³
miasta	320,9	183,3	201,6	498,1	urban areas
wieś	886,8	745,5	761,0	648,9	rural areas
w tym z gospodarstw domowych	862,1	637,0	656,9	.	of which from households
miasta	212,2	127,7	132,4	.	urban areas
wieś	649,9	509,3	524,6	.	rural areas
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	40,7	40,9	42,3	42,6	Septic tanks in thousands (as of 31 XII)
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,1	5,8	7,3	8,4	Household waste water treatment in thousands (as of 31 XII)

a Dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 58. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane dotyczą ścieków bytowych.

a Estimated data; see general notes, item 11 on page 58. b Wastewater stored temporarily in septic tanks; data concern domestic wastewater.

Tabl. 22 /29/. **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII): liczba	35	14	13	13	2	11	Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII): number
powierzchnia w ha	238,3	162,0	161,1	161,1	29,6	131,5	area in ha
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	5,6	19,0	19,5	2,7	16,8	Reclaimed area of controlled landfill sites(during the year) in ha
czynnych	–	4,8	2,2	0,7	–	0,7	in operation
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	0,8	–	–	–	–	exploitation completed

Tabl. 23 /30/. **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**

OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Ochrona środowiska	1042969,9	708189,9	694715,4	639896,0	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	470118,8	177434,0	357727,6	341879,4	Protection of air and climate of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	234422,2	47402,0	81806,9	507406,9	Wastewater management and protection of waters
Gospodarka ściekowa i ochrona wód w tym nakłady na:	505184,5	192666,7	107528,7	214109,5	of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	187070,9	40228,7	23353,3	62101,5	municipal wastewater treatment sewage network discharging wastewater and precipitation water
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	307523,6	134853,0	82357,8	141249,6	

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

Tabl. 23 /30/.

NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące) (dok.)OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	42924,2	293948,0	212012,0	56816,2	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	8881,0	7943,6	12241,4	13579,3	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów.	1551,8	7610,5	7474,4	8752,1	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	18389,5	215077,0	197123,2	35271,4	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych.	1524,4	40944,1	–	–	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	6324,7	5542,8	4055,6	6275,4	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji . . .	–	–	–	–	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	255632,1	74780,9	48826,3	85193,8	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody. . . .	193276,9	51529,9	41733,4	64166,0	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	10215,6	15258,9	5036,5	20887,8	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne.	3725,4	157,2	66,9	–	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	10937,8	3860,8	23,0	140,0	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	37476,4	3974,1	1966,5	–	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

Tabl. 24 /31/.

EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/r:
pyłowych	52	92	7	1077	particulates
gazowych	–	2043	–	2024	gases

Tabl. 24 /31/.

EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewerage network in km discharging:
ścieki	511,9	140,8	60,2	92,1	wastewater
wody opadowe	48,2	36,0	27,4	40,2	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	4	3	–	6	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	2	3	–	5	of which municipal
mechaniczne	2	–	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	3	–	6	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	–	–	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	1536	2846	–	9660	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	974	2846	–	7160	of which municipal
mechanicznych	562	–	–	–	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	974	2746	–	9660	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	100	–	–	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Farmstead treatment facilities (home-stead):
obiekty	1	331	77	426	facilities
przepustowość w m ³ /d	1	355	93	464	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	1	–	–	–	facilities
przepustowość w m ³ /d	1500	–	–	2	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	2	–	–	facilities
wydajność w t/r	–	34000	–	–	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	–	–	–	–	area in ha
wydajność w t/r	–	–	–	–	capacity in t/y
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	–	–	–	–	Capacity of waste utilization systems ^b in t/y

a W tym chemiczne. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Of which chemical. b Excluding municipal waste.

Tabl. 24 /31/.

EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^a w m ³ /d	5355	4969	2241	189	Capacity of water intakes ^a in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	1483	1250	635	4826	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	432,5	151,1	93,3	135,7	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych w hm ³	0,0	–	–	–	Capacity of water reservoirs in hm ³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	45,3	–	–	0,3	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	30,5	0,2	–	–	Flood embankments in km
a Bez ujęć w energetyce zawodowej. a Excluding water intakes in the power industry.					

Tabl. 25 /32/.

KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION	
	w tys. zł in thousand PLN					w odsetkach in percent
OGÓŁEM	67235,1	105945,5	94607,2	74946,6	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	17982,9	47692,7	45443,2	31221,7	41,7	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	27602,9	19846,7	27139,7	31822,3	42,5	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	2842,9	28509,7	11647,8	1383,3	1,8	Waste management
Pozostałe	18806,4	9896,3	10376,5	10519,4	14,0	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of National Fund for Environmental Protection and Water Management.

Tabl. 26 /33/.

WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Opłaty za korzystanie ze środowiska w tym:	100314,5	75882,6	74873,9	75272,0	Payments for use of natural environment of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	15454,6	17208,2	17127,4	18460,1	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	26644,2	22923,8	21047,1	20682,5	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	56429,3	33991,2	35219,5	32352,1	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	719,2	568,5	615,4	768,5	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	655,5	101,6	81,6	66,6	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	13,2	4	1,7	–	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.